Vantaa

Vastaus Suvi Karhun ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen yläkouluissa ja 2. asteella on tarjottava opiskelijoille intti tutuksi -oppitunti /KK (kvalt)

VD/4025/00.02.00.03/2026

KK/EA/ML/SR

Suvi Karhu sekä 25 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Hiljattain julkiseen keskusteluun nousi huolestuttavaa tietoa kutsuntoihin ja asepalvelukseen osallistumisen hiipumisesta. Erityisen huolestuttavaa on se, että todella monet jättävät saapumatta kutsuntoihin ilmoittamatta, jolloin he tulevat tietämättään tai tahallisesti rikkoneeksi lakia. Heikentynyt lainkuuliaisuus näkyy. Tilanne koskee erityisesti Uuttamaata, jossa kutsuntapäivistä saattaa pahimmillaan puuttua jopa puolet. Vantaalla 2024 kutsuntoihin 18 % kutsutuista oli vieraskielisiä.

Kansalliskielisistä jätti saapumatta 17 % omana päivänään, vieraskielisistä 47 %. Vieraskielisten kesken varianssi oli suurta, somalinkielisistä 75 % jätti saapumatta omana päivänään. Kokonaan poissa, eli kutsuntoihin koko syksyn aikana osallistumatta jättäneet, vieraskielisten osuus oli reilu 40 %. Pk- seudulla somalin- ja arabinkielisiä jäi saapumatta kutsuntoihin enemmän, kuin kaikkia muita vieraskielisiä yhteensä jätti saapumatta. Asevelvollisuuslain 56. pykälän syrjintäkielto mahdollisesti rikkoutuu nykyisessä tilanteessa. Asiantilasta on pyydetty kantaa puolustusvoimien oikeudelliselta osastolta, ja osaston antaman vastauksen mukaan osaston käsitys on se, että tehtyjen selvitysten perusteella kutsuntatilaisuuksien läpiviennissä tai niiden toiminnoissa kaikkia asevelvollisia kohdellaan yhdenvertaisesti äidinkielestä tai taustasta riippumatta ja prosessi on kaikille samanlainen. Joten puolustusvoimista asia tuskin on kiinni.

Huoli maanpuolustuksesta täytyy ehdottomasti kokea koko kansan asiana. Maanpuolustustahto voi yleisestikin heikentyä, jos merkittävä osa jää osallistumatta palvelukseen, hakien vapautuksia palveluksesta kenties täysin väärien mielikuvien perusteella siitä, mitä asepalvelus pitää sisällään. Puolustusselonteko vuodelta 2024 toteaakin: “Suomen puolustusratkaisu muodostuu asevelvollisuuteen perustuvasta vahvasta kansallisesta puolustuskyvystä osana liittokunnan pelotetta ja puolustusta. Asevelvollisuus, laaja ja koulutettu reservi ja korkea maanpuolustustahto ovat Suomen puolustuksen perusta. Vahvan maanpuolustustahdon säilyttäminen on kriittinen tekijä Suomen puolustuksella. Ja maanpuolustustahdon ytimessä on kansallinen yhtenäisyys ja kokemus Suomesta puolustamisen arvoisena. “

Ilmiön, että vieraskielisiä jää tulematta kutsuntoihin erityisen paljon ilman laillista estettä, tunnistaminen on kestänyt kauan, ja tämänkin jälkeen tätä ei ole kehdattu oikein tunnustaa. Nyt on aika tunnustaa tämä, jotta saamme ylläpidettyä maamme puolustuskyvykkyyttä, joka on jokaista meistä koskettava asia. Yhteiskunnan eriytyminen on tosi huolestuttavaa, ja eriytymiskehitys olisi tärkeää pysäyttää, ja asepalvelukseen astuminen on yksi osa tämän kehittymisen pysäyttämistä.
Koululaitoksellamme voi olla tässä erittäin tärkeä tehtävä ja paikka. Lisäksi olisi tehtävä yhteistyötä myös eri maahanmuuttajataustaisten järjestöjen kanssa, jotta heidän kautta saataisiin viestiä maahanmuuttajataustaisille nuorille siitä, mitä Suomen asepalvelus todella on. Erityisesti jo asepalveluksen käyneet maahanmuuttajataustaiset ovat tässä avainasemassa, ja heidän kertomana kokemukset intistä voivat saada monet nuoret lähtemäänkin asepalvelukseen.

Vanha totuus on, että jokaisella maalla on armeija. Se on joko oma, tai vieras. Vierasta armeijaa emme tänne halua. Carl Gustaf Emil Mannerheimin sanoin: “Se opetus, minkä ennen kaikkea tahtoisin painaa

tulevan sukupolven tietoisuuteen on tämä: Eripuraisuus omissa iskee riveissä tuhoisammin, kuin vihamiehen miekka ja sisäiset riidat aukaisevat oven ulkoa tulevalle tungettelijalle. Suomen kansa on itse osoittanut kahdessa viime sodassa, että yksimielinen kansa, vaikka se on pienikin, voi kehittää aavistamattoman iskuvoimaisuuden ja siten torjua kohtalon tuomia mitä raskaimpia koettelemuksia.””

Kaupunginvaltuusto 25.5.2026 § 31

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmistetavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu Suvi Karhun ja 25 muun aloite yläkouluissa ja 2. asteella on tarjottava opiskelijoille intti tutuksi -oppitunti

_____

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Valtuutetut nostivat esiin huolen kutsuntoihin osallistumattomuudesta vieraskielisen väestön ja erityisesti tiettyjen kieliryhmien osalta. Ratkaisuksi valtuutetut ehdottivat, että yläkouluissa ja toisella asteella tarjottaisiin opiskelijoille “intti tutuksi” -oppitunti, jossa kerrottaisiin asepalveluksesta, kutsunnoista ja palveluksen sisällöstä.

Aloitteen tehneet valtuutetut esittävät tätä oppituntia ratkaisuksi erityisesti niiden nuorten osalta, jotka jäävät pois tietämättömyyden, väärien mielikuvien tai puutteellisen tiedon vuoksi. Vieraskielisten ja maahanmuuttajataustaisten nuorten tavoittamiseen halutaan kiinnittää erityistä huomiota, koska aloitteen tekijöiden mukaan heidän poissaolonsa kutsunnoista on suhteellisesti yleisempää ja painottuu tiettyihin kieliryhmiin. Väitteen todenperäisyys pyrittiin vahvistamaan Uudenmaan aluetoimistosta, mutta 20.10.2026 mennessä vastausta ei ole saatu. Iltalehden 20.5.26 mukaan: "Puolustusvoimat ei erittele asevelvollisia tai kutsunnoista saapumatta jättäviä äidinkielen perusteella. Puolustusvoimissa kaikki asevelvolliset ovat yhdenvertaisia, eikä heidän taustallaan ole näin ollen tässä suhteessa meille merkitystä. Täten emme siis ylläpidä tilastoa asevelvollisista kieliryhmittäin, pääesikunnan viestinnän sähköpostilla välittämässä vastauksessa todetaan."

Kuten valtuutetut kirjoittavat, kouluilla on tärkeä rooli yhteiskunnallisen osallisuuden ja yhdenvertaisen tiedonsaannin vahvistamisessa. Kouluissa ja oppilaitoksissa käsitellään laajasti ja opetussuunnitelmien perusteiden mukaisesti maanpuolustusta ja maailmassa olevien konfliktien ja ratkaisujen toimintalogiikkaa.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyy yhteiskunnan turvallisuutta, kansalaisuutta, oikeuksia ja velvollisuuksia sekä Suomen historian ja yhteiskunnan toiminnan ymmärtämistä koskevia sisältöjä. Näitä teemoja käsitellään erityisesti historian ja yhteiskuntaopin opetuksessa. Lisäksi niitä käsitellään laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuksissa, erityisesti L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen -osaamiskokonaisuudessa. Sen tavoitteena on tutustuttaa oppilaita yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja vaikuttamiseen, antaa tietoa kansalaisyhteiskunnan toimintatavoista, opettaa vastuullisuutta, päätöksentekoa ja yhteiskunnallista osallisuutta sekä harjoitella toimimista yhteisön ja yhteiskunnan jäseninä.

Lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa on perusopetuksen tapaan useita opintosisältöjä, joissa käsitellään yhteiskunnan turvallisuutta ja kansalaisena toimimista. Esimerkiksi lukion opintojaksoissa

Itsenäisen Suomen historia ja Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma on sisältöinä, että opiskelija “osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.” Ammatillisessa koulutuksessa on esimerkiksi kokonaisuus Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen, jossa opitaan ymmärtämään omia toiminta- ja vaikutusmahdollisuuksia osana suomalaista yhteiskuntaa. Lisäksi toisella asteella on tarjolla Nuorten turvakurssi ja suunnitteilla Kunnossa inttiin –opintojakso lukuvuodesta 2027–2028 alkaen.

Puolustusvoimat myös kehittää aktiivisesti kutsuntajärjestelmää. Espoon, Iisalmen ja Jyväskylän alueella 17-vuotiaille toisen asteen opiskelijoille järjestetään kutsuntainfopäivän kokeilu. Kutsuntainfopäivän tärkeimpiä tavoitteita on nuorten maanpuolustustietouden vahvistaminen, mikä tukee nuorten tiedontarpeita ja valmistautumista kutsuntoihin ja palvelukseen. Kutsuntainfopäivän tavoitteena on tarjota nuorille tietoa maanpuolustuksesta, asevelvollisuudesta, kokonaisturvallisuudesta ja hyvinvointia tukevista toimista sekä lisätä ymmärrystä asevelvollisuudesta ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta. Päivä tukee nuorten valmistautumista kutsuntoihin ja palvelukseen. Kutsuntainfopäivän kokeiluhankkeessa valmistaudutaan valtakunnallisen mallin käyttöönottoon. Hankkeen avulla saadaan kokemuksia toteutuksen toimivuudesta erilaisilla alueilla ja oppilaitoksissa. Malli on tarkoitus skaalata alueelliselle ja valtakunnalliselle tasolle vuosina 2027–2028. Tarkemmin puolustusministeriön sivuilta: Kutsuntajärjestelmä laajennetaan koko ikäluokkaa koskevaksi – kutsuntainfopäivää kokeillaan syksyllä kolmella paikkakunnalla | Puolustusministeriö

Vantaan kasvatuksen ja oppimisen toimiala ei katso, että peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa tarvittaisiin kaikkia oppijoita koskettavaa erillistä intti tutuksi –oppituntia, koska kouluissa opetussuunnitelman sisällöt ohjaavat käsittelemään maanpuolustukseen ja maailman konflikteihin liittyvää aihetta laaja-alaisesti ja lisäksi puolustusvoimat kehittää kutsuntajärjestelmäänsä parhaillaan kutsuntainfopäivien kokeilulla.

Kaupunginhallitus 16.11.2026

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa Suvi Karhulle ja 25 muulle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja

b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Liite:

- allekirjoitettu Suvi Karhun ja 25 muun aloite yläkouluissa ja 2. asteella on tarjottava opiskelijoille intti tutuksi -oppitunti

Täytäntöönpano: Lakiasiat- ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Toisen asteen koulutuksen johtaja Ari Ranki, puh. 050 314 5378
Opetuspäällikkö Pepita Kaskentaus, puh. 040 720 2962
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)